

BLE DET BOM?

Plikter ved
skadeskyting

Hvorfor folder?

Alle storviltjegere kan komme i situasjoner der skadeskyting inntreffer, og det er viktig at jeger og jaktlag er klar over det ansvar som følger om uheldet skulle være ute. Hensynet til det påskutte dyret er overordna, og regelverket som gjelder tar det utgangspunkt.

Innen et jaktlag er riktig og felles forståelse av regelverk, atferd, roller og personlig ansvar viktige forutsetninger for å:

- sikre human og sikker jaktutøvelse og dermed jaktas anseelse i samfunnet.
- få gode jaktopplevelser og opprettholde gode sosiale relasjoner til jaktkamerater.
- unngå ulovlig adferd som skyldes mangelfull kunnskap eller slarv

I tillegg til jeger og jaktlag er kommunen en viktig målgruppe for folderen. De har myndighet og oppgaver som betinger både kompetanse og beredskap. Dessuten tror vi også berørte aktører som oppsyn, ettersøksvipasjer, politiet og andre vil ha nytte av den

Vi tror denne informasjonsfolderen kan bidra til bedre kunnskap og øke forståelsen av ansvar og roller knyttet til mulige skadeskytings-situasjoner ved jakt på alle våre storviltarter, som foruten hjorteviltet også omfatter jaktbare store rovviltarter.

Vi retter en takk til følgende bidragsyttere som har gitt verdifulle innspill underveis; Vidar Holthe, Jon Erling Skåtán, Reidar Sandal, Helge Lyngstad og Tom Udo.

Legg folderen i sidelomma på jaktsekken! LYKKE TIL!

Steinar Sunde

Miljøkoordinator / Agder Politidistrikt
steinar.sunde@politiet.no

Peter Hermansen

Statens Naturoppsyn / Bykle, Aust-Agder
peter.hermansen@dirnat.no

Tor Punsvik

Fylkesmannen i Vest-Agder / Miljøvernavdelingen
tpu@fmva.no

Aktuelle lovtekster:

§ 27 i forskrift om utøvelse av jakt og fangst, "Ettersøksplikt, forfølgingsrett og avlaving av såret storvilt"

Den som under jakt eller forsøk på felling skadeskyter storvilt eller kongeørn, plikter å gjøre det en kan for å avlive dyret snarest mulig. Vedkommende plikter å forvise seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Jegeren og jaktlaget som har skadeskutt storvilt, skal ikke oppta jakt eller påskytte nye dyremens ettersøk pågår. Innen valdets grenser skal ettersøk om nødvendig pågå ut dagen etter skadeskytingen. På annet vald opphører retten til ettersøk og felling ved utgangen av den dag skadeskutt storvilt kom inn på valdet, jf. lov av 29. mai 1981 nr. 38 om viltet § 34.

Den som under jakt eller ved skadefelling/lisensfelling skadeskyter gaupe, jerv, bjørn, ulv eller kongeørn skal uten opphold underrette fylkesmannen og nærmeste politimyndighet. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling eller jakt skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk.

Dersom pliktig ettersøk første dag er uten resultat, skal jeger eller jaktlag uten opphold underrette jaktrettshaver og kommunen eller nærmeste politimyndighet om de faktiske forhold. Jeger og jaktlag som har deltatt ved skadeskytingen av viltet, skal uten godtgjørelse bistå viltmyndighet eller politi i det videre ettersøk.

Kommentarer fra Direktoratet for Naturforvaltning til § 27 :

Direktoratet vil sterkt understreke plikten til å ettersøke storvilt som skadeskyles, og til å sørge for en rask og effektiv avlivning slik at unødige lidelser unngås.

Ethvert skudd som løses mot storvilt bør jegeren anse som treff, og jegeren skal foreta undersøkelser i marka dersom dyret ikke faller for skuddet. Dersom det finnes noen som helst grunn til å anta at dyret kan være truffet, plikter jegeren og jaktlaget å ettersøke viltet på beste måte. Det er viktig at ettersøket planlegges nøye.

Ethvert skudd som løses mot bjørn, ulv, jerv eller gaupe, skal uten opphold alltid meldes til fylkesmann, kommune og nærmeste politimyndighet.

For å konsentrere innsatsen om ettersøket skal verken vedkommende jeger eller det jaktlaget han tilhører oppta jakt på nye dyr mens ettersøket pågår. Jegere på andre jaktfelt på valdet har ikke dette pålegget. Disse bør imidlertid varsles om skadeskytingen.

Skadeskytingen skal meldes fra til jaktrettshaver og kommunen eller politimyndighet ved utløpet av den dagen skytingen fant sted, dersom dyret ikke ble funnet. Jaktlaget skal fortsette ettersøket ut neste dag. Dette gjelder om det påskutte dyret oppholder seg innenfor eget vald uavhengig av jaktfelt. Resultatet av dette ettersøket meldes også til kommunen, og kommunen avgjør hva som eventuelt skal foretas videre, herunder om jeger/jaktlag skal pålegges videre ettersøk eller om ettersøket skal avsluttes.

På annet vald gjelder retten til ettersøk og felling bare ut den dagen dyret kom inn på valdet.

Viltloven § 20 tredje ledd fastslår at bruk av kunstig lys i jaktøyemed er forbudt.

Dette lovforbudet gjelder alle faser av den ordinære jaktutøvelsen, også forfølgning og tilegnelse av såret vilt. Under ettersøk av såret storvilt kan jeger/jaktlag følgelig ikke bruke kunstig lys.

Kommunen kan som lokal viltmyndighet ved særlige omstendigheter bestemme at kunstig lys er nødvendig for å sikre en rask og effektiv avlivning av dyrevernhensyn, fordi det da ikke lenger er snakk om ordinær jaktutøvelse. Jeger/jaktlag som pålegges å bistå kommunen i et offentlig ettersøk forholder seg da til kommunens anvisninger om videre gjennomføring av ettersøket. Under særlige omstendigheter hvor kommunen har kommet til at dyrevernmessige forhold tilsier det, kan det gripes inn før jeger/jaktlag har sluttført sitt pliktige ettersøk. Dette er et unntak av mer nødrettslig karakter.

Etter forskrift om forvaltning av hjortevilt og bever av 2. april 2002 heter det i § 2 bl.a:

Vald er det geografiske området som kommunen eller villreinnemnda godkjenner for jakt på arter av hjortevilt og bever, og som tildeles fellingstillatelse fra viltmyndigheten. Etter at rettighetshaverne har overtatt bestandsforvaltningen og det lages bestandsplaner, er det vanlig at et vald består av mange jaktfelter, eventuelt at hele kommunen er et vald. Dette må vi ha i tankene når vi snakker om forfølgingsrett og ettersøk, jfr. Viltlovens § 34.

Forskrift om utøvelse av jakt og fangst § 23

(Krav om godkjent ettersøkshund) Under jakt på elg, hjort og rådyr, skal jaktlag og personer som jakter alene ha tilgang til godkjent ettersøkshund. Fører og hund skal ha bestått praktisk prøve i henhold til "Instruks om prøving og godkjenning av ettersøkshund" fastsatt av direktoratet.

Dersom slik hund ikke medføres under jaktutøvelsen, skal det gjennom skriftlig avtale være sikret tilgang innenfor et rimelig tidsrom etter påskyting. Kommunen kan kreve at jeger dokumenterer tilgang til godkjent ettersøkshund (Slik skriftlig avtale skal medbringes under jakt, jfr viltl. §4)

Viltlovens § 34 (forfølgningsretten)

Den som på lovlig grunn sårer storvilt, har rett til å forfølge og tilegne seg dyret også på grunn der en annen enn jegeren har jaktretten. Forfølgningsretten opphører ved utgangen av den dag da viltet kom inn på en annens grunn. Jegeren har bevisbyrden for lovlig forfølgning. Kongen kan i forskrift fastsette hvilke viltarter som skal regnes som storvilt. Jeger skal snarest mulig gi grunneieren og kommunen melding om forfølgning som nevnt i første ledd og om utfallet.

Grunneieren har ikke rett til å jage eller fange vilt som forfølges på hans grunn etter reglene i første ledd. Han kan likevel avlive dyret på forfølgerens vegne når hensynet til dyret tilsier det. Den som utfører forfølgningsrett etter første ledd må ikke løsne skudd i andres hage eller gårdstun. Jegeren plikter å erstatte skade som forfølgning påfører andres eiendom.

Råd ved mistanke om skadeskyting

Skytters opptreden ved mistanke om dårlig skudd

1. Sitt i ro og observer
2. Merk hvor dyret forsvant
3. Merk av hvor skytter var og hvor dyret stod da vedkommende skjøt
4. Husk alder og kjønn av påskutt vilt

Jeger, jaktlag og jaktleder

Jaktlederen har ikke mer myndighet enn jaktlaget har gitt vedkommende, og kan ikke stilles til juridisk ansvar for lovbrudd som kan tilbakeføres til den enkelte jeger.

Skuddplassundersøkelse

Grundig skuddplassundersøkelse kreves. Det er vanskelig å angi generelt hvor langt en skal følge etter påskutt dyr før ettersøksekvipasjen tilkalles. Men ikke ødelegg spor for et eventuelt ettersøk! Vær klar over bikkjas suverene evne til å påvise sportegn som hår og blod m.m.!

Ettersøket

Ettersøk er ofte vanskelig og det læres kun gjennom praktisk øvelse, men de fleste lag opplever det heldigvis sjelden. Trening kan jeger og hund få ved å bruke enhver storviltfelling til å foreta skuddplassundersøkelse og spore inn til fallet! Om egen ettersøksekvipasje må gi opp et skadet vilt, kan laget vurdere å la en annen ekvipasje få prøve seg.

Bom og friskmelding

Når loven pålegger jegeren å forvise seg om påskutt dyr er truffet eller ikke, så er dette et svært strengt krav til jegeren før han kan friskmelde et påskutt dyr. Dersom jegeren har forvisset seg om at dyret ikke er truffet, kreves det ikke at jegeren/jaktlaget varsler kommunen, så sant friskmeldingen besluttes innen utgangen av dagen dyret ble påskutt. Dersom det finnes noen som helst grunn til å anta at dyret kan være skadet, plikter jegeren/ jaktlaget å ettersøke viltet på beste måte.

Ettersøk på andre jaktfelt

Har påskutt dyr gått over på annet jaktfelt, gjelder forfølgingsretten bare ut den dagen det gikk over dit. jfr. Viltlovens § 34. Bevisbyrden påhviler her jegeren. Rettsavgjørelser utdyper denne bevisbyrden ved at det ikke er nok å bevise at dyret har gått over grensen samme dag. Det må også føres bevis for at det er samme dyr som forfølges og samme dyr som felles.

Dyret blir funnet innen utgang av dag 1

Dersom dyret blir funnet, gir jaktlag/ jeger umiddelbart melding til de jaktlag i nærheten som måtte være varslet i forkant.

Dyret blir ikke funnet ved utgang av dag 1

Hvis det påskutte dyr ikke blir funnet ved avsluttet ettersøk første dag skal jaktlag/ jeger uten opphold varsle kommunen, eller den som opptre på vegne av kommunen, samt jaktrettshaver. Dette gjelder også under villreinjakt, men der vil oppsynet ofte kunne være et hjelpende mellomledd.

Når det gjelder regler ved skudd på og skadeskyting av store rovdyr så vises det til § 27 i jakt- og fangstforskriften på folderens side 3.

Kommunens oppgaver og myndighet

Kommunen har både oppgaver og myndighet knyttet til mulige skadeskytingssituasjoner. De beslutter eventuell videreføring av ettersøk etter andre dags ettersøk, og avslutter skadeettersøket dersom dyret ikke blir funnet. Kommunen har også ansvar for å vurdere hvorvidt regelverket overholdes, og bør ha en tett dialog med lensmann/politi med tanke på lovbrudd de kommer til kjennskap om. Viltloven er underlagt offentlig påtale, og det kreves ikke påtalebegjæring (anmeldelse) for å iverksette etterforskning.

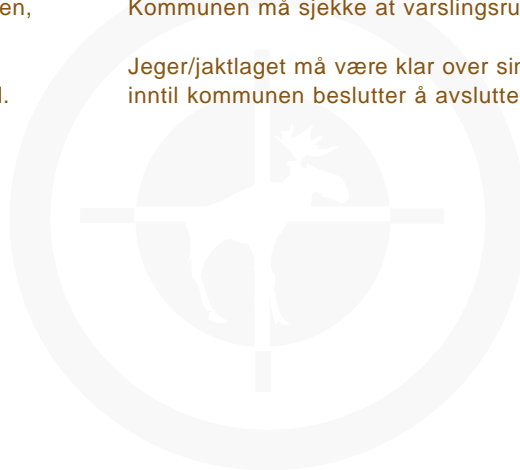
Hvem er kommunen?

Formelt sett har Rådmannen ansvaret, men vanligvis er det ei viltnemnd eller et annet utvalg i kommunen som har fått delegert ansvaret for viltsaker. Praktiske viltoppgaver kan også settes bort til personer som gis mandat til å opptre på kommunens vegne.

Hvordan får kommunen meldingen?

Kommunen eller de som er gitt kommunens myndighet på området, har ansvar for å gjøre kjent for alle jegerne/jaktlagene hvem i kommunen det skal meldes fra til og oppgi telefonnummer det kan ringes til. Kommunen må ha en plan for dette. Forskriften sier at melding om ettersøk uten resultat første dag også kan meldes politiet. Det er viktig at politiet har lett tilgjengelig oversikt over hvem som umiddelbart skal kontaktes for å opptre på kommunens vegne. Kommunen må sjekke at varslingsrutiner fungerer!

Jeger/jaktlaget må være klar over sin plikt til å bistå i søket inntil kommunen beslutter å avslutte søket.

Fylkesmannen i Vest-Agder

Miljøvernnavdelingen

POLITIET

